

Клас: 6.

Дата: 22 квітня 2020 року.

Урок № 59.

Тема: Гумористичне і сатиричне зображення. Жанрова різноманітність гумористичних творів (анекдоти, байки, усмішки, гуморески, співомовки та ін.). Роль гумору в житті українців

В зошиті написати дату, яка написана вище. Переписати тему повністю (вона написана вище після слова «тема»).

- ❖ Чому і над чим сміється людина?
- ❖ Який буває сміх?
- ❖ Хто такий Л. Глібов? Пригадайте, що вам про нього відомо з 5-го класу?
- ❖ Дайте визначення акровіршу як літературного жанру.

«Сміх – це здоров'я, сміхом можна більше вразити, ніж лайкою чи навіть бійкою», – говорять у народі. Українці завжди відзначалися дотепністю, розвиненим почуттям гумору, вмінням посміятися не лише над іншими, а й над собою. Це допомагало переживати їм важкі часи, які досить часто випадали на їхню долю. Особливо відзначалися почуттям гумору запорозькі козаки. Сьогодні ми з'ясуємо походження жанру байки, хто був першим байкарем і яка різниця гумору від сатири.

Новий матеріал.

Робота з підручником.

С. 215: «Гумористичні твори» (прочитати).

Слово вчителя.

Здавна український народ вирізнявся серед інших не лише працьовитістю, щедрістю, волелюбством, а й дотепністю, почуттям гумору. Українці вміли посміятися не лише над іншими, а й над собою. Іноді це було співчутливе, доброзичливе висміювання негативних явищ життя або вад людського характеру (це гумор). А іноді різко, нещадно та в'їдливо висміювали негативні явища суспільного життя або риси людського характеру (це сатира).

Жодний літературний жанр, мабуть, не має такої цікавої історії розвитку як байка, про яку ми сьогодні й поговоримо.

Первісна байка була одним з видів УНТ. Її створював народ, передаючи з уст в уста, змінюючи, вдосконалюючи, як і кожний вид фольклору. Байки були відомі ще в Стародавній Греції.

Ми не маємо достовірних відомостей про першого байкаря. Легенда розповідає, що першим байкарем був римський раб Езоп (тому про алегоричну мову іноді кажуть «езопова»), до того ж дуже некрасивим ззовні. Але згодом був викуплений з рабства і служив при дворі Лідійського царя. Тож не дивно, що першим творцем байки народ назвав вихідця зі свого середовища, бо вона завжди захищала інтереси скривджених і пригноблених. Його гострого язика боялися всі. Кінець кінцем він був скинутий зі скелі. Про самого Езопа ходили численні легенди.

Жанр байки розвинули відомий французький байкар 17 ст. Жан де Лафонтен, найвідоміший російський байкар І. Крилов.

В Україні жанр байки також має давню історію й багату традицію. Ще в 17 – 18 століттях байку використовували як засіб повчання проповідники і вчені І. Галятовський, А. Радивилівський, Ф. Прокопович. Використовувалися байки в підручниках риторики та поезики і мали навчальне призначення.

Окреме місце посідає байка в багатогранній творчості відомого українського письменника і філософа Г. Сковороди, який написав цикл «Баки Харківські».

Нове слово було мовлено в 19 ст. байкарями П. Гулака-Артемовським, Л. Боровиковським, Є. Гребінкою і особливо Л. Глібовим.

До жанру байки зверталися С. Руданський, І. Франко, М. Старицький, Б. Грінченко, О. Пчілка, М. Годованець, П. Глазовий, С. Олійник.

Українська байка й тепер продовжує збагачуватися новими іменами, новими творами, новими талантами.

- ❖ **Жанрова різноманітність гумористичних творів.**

Гумористичні та сатиричні твори дуже різноманітні за жанрами. Це і анекдоти, і усмішки, і гуморески, і співомовки, й байки.

Виписати до зошита визначення, подані нижче.

Анекдот – коротка жартівлива розповідь про якийсь цікавий життєвий випадок з несподіваним і дотепним закінченням.

Усмішка – різновид гуморески, уведений в укр. літературу

О. Вишнею.

Гумореска – невеликий віршований, прозовий чи драматичний твір з комічним сюжетом, відмінний від сатиричного твору легкою, жартівливою тональністю.

Співомовка – короткий віршований ліро-епічний твір, часто побудований на якомусь народному анекдоті, приказці або казковому мотиві.

Фейлетон – художньо-публіцистичний жанр літератури, в основі якого лежать реальні факти, зображені в сатиричному або гумористичному плані.

Підсумки (усно дати відповіді на питання):

- ❖ Найцікавішим для мене сьогодні було... .
- ❖ Найлегшим для мене сьогодні було... .
- ❖ Несподіваним для мене було... .
- ❖ Мене найбільше вразило... .

Д/з.

Біографія Л. Глібова (с. 216 – 217). Прочитати байки Л. Глібова «Щука» (с. 218 – 219), «Муха і бджола» (с. 220 – 221), «Жаба і віл» (с. 221 – 222).

Завдання виконати до 04 травня 2020 року.